

श्री रुद्रं नमकम्

॥ श्री रुद्रप्रश्नः – नमकप्रश्नः ॥

ओं नमो भगवते रुद्राय ॥

॥ प्रथम अनुवाक ॥

ओं नमस्ते रुद्र मन्यव उतोत इषवे नमः ।
नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः ।

या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः ।
शिवा शर्व्या या तव तया नो रुद्र मृडय ।

या ते रुद्र शिवा तनूघोराऽपापकाशिनी ।
तया नस्तनुवा शन्तमया गिरिशन्ताभिचाकशीहि ।

यामिषु गिरिशन्त हस्ते बिभर्ष्यस्तवे ।
शिवां गिरित्र तां कुरु मा हिग्सीः पुरुषं जगत् ।

शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छावदामसि ।
यथा नः सर्वमिज्जगदयक्ष्मगं सुमना असत् ।

अध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।
अहीगश्च सर्वाञ्जम्भयन्त्सर्वाश्च यातुधान्यः ।

असौ यस्तामो अरुण उत बभूः सुमङ्गलः ।
ये चेमाग् रुद्रा अभिता दिक्षु श्रिताः
सहस्रशोऽवैषाग् हेड ईमहे ।

असौ योऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः ।
उतैनं गोपा अदशन्नदशन्नुदहार्यः ।

उतैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः ।
नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे ।

अथो ये अस्य सत्त्वानोऽहं तेभ्योऽकरन्नमः ।
प्रमुञ्च धन्वन्स्त्वमुभयोरान्नियोज्याम् ।

याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो वप ।
अवतत्य धनुस्तवग् सहस्राक्ष शतेषुधे ।

निशीर्य शल्यानां मुखा शिवो नः सुमना भव ।
विज्यं धनुः कपर्दिनो विशल्यो बाणवाग् उत ।

अनेशन्नस्येषव आभुरस्य निषङ्गथिः ।
या ते हेतिर्मादुष्टम हस्ते बभूव ते धनुः ।

तयाऽस्मान् विश्वतस्त्वमयक्ष्मया परिब्भुज ।
नमस्ते अस्त्वार्युधायानातताय धृष्णवे ।

उभाभ्यामुत ते नमो बाहुभ्यां तव धन्वने ।
परिते धन्वने हेतिरस्मान्वृणक्तु विश्वतः ।

अथो य इषुधिस्तवारे अस्मन्निधेहि तम् ॥

नमस्ते अस्तु भगवन्विश्वेश्वराय महादेवाय
त्र्यम्बकाय त्रिपुरान्तकाय त्रिकाग्निकालाय
कालाग्निरुद्राय नीलकण्ठाय मृत्युञ्जयाय
सर्वेश्वराय सदाशिवाय श्रीमन्महादेवाय नमः ॥ १ ॥

॥ द्वितीय अनुवाक ॥

नमो हिरण्यबाहवे सेनान्ये दिशां च पतये नमो
नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यः पशनां पतये नमो
नमः सस्त्रिपञ्जराय त्विषीमते पथीनां पतये नमो
नमो बभ्रुशाय विव्याधिनेऽन्नानां पतये नमो
नमो हरिकेशायोपवीतिने पुष्टानां पतये नमो
नमो भवस्य हेत्यै जगतां पतये नमो
नमो रुद्रायतताविने क्षेत्राणां पतये नमो
नमः सूतायाहन्त्याय वनानां पतये नमो
नमो रोहिताय स्थपतये वृक्षाणां पतये नमो
नमो मन्त्रिणे वाणिजाय कक्षाणां पतये नमो
नमो भुवन्तये वारिवस्कृतायौषधीनां पतये नमो
नम उच्चैर्घाषायाक्रन्दयते पत्नीनां पतये नमो
नमः कृत्स्नवीताय धावते सत्त्वनां पतये नमः ॥ २ ॥

॥ तृतीय अनुवाक ॥

नमः सहमानाय निव्याधिने आव्याधिनीनां पतये नमो
नमः ककुभाय निषङ्गिणे स्तेनानां पतये नमो
नमो निषङ्गिणे इषुधिमते तस्कराणां पतये नमो
नमो वञ्चते परिवञ्चते स्तायूनां पतये नमो
नमो निचेरवे परिचरायारण्यानां पतये नमो

नमः सूक्ताविभ्यो जिघागंसदभ्यो मुष्णतां पतये नमो
 नमोऽसिमदभ्यो नक्तञ्चरदभ्यः प्रकृन्तानां पतये नमो
 नम उष्णीषिणे गिरिचराय कुलुञ्चानां पतये नमो
 नम इषुमदभ्यो धन्वाविभ्यश्च वो नमो
 नम आतन्वानेभ्यः प्रतिदधानेभ्यश्च वो नमो
 नम आयच्छदभ्यो विसृजदभ्यश्च वो नमो
 नमो ऽस्यदभ्यो विध्यदभ्यश्च वो नमो
 नम आसीनेभ्यः शयानेभ्यश्च वो नमो
 नमः स्वपदभ्यो जाग्रदभ्यश्च वो नमो
 नमस्तिष्ठदभ्यो धावदभ्यश्च वो नमो
 नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमो
 नमो अश्वेभ्योऽश्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ ३ ॥

॥ चतुर्थ अनुवाक ॥

नम आव्याधिनीभ्यो विविध्यन्तीभ्यश्च वो नमो
 नम उगणाभ्यस्तृगृहतीभ्यश्च वो नमो
 नमो गृत्सेभ्यो गृत्सपतिभ्यश्च वो नमो
 नमो व्रातेभ्यो व्रातपतिभ्यश्च वो नमो
 नमो गणेभ्यो गणपतिभ्यश्च वो नमो
 नमो विरूपेभ्यो विश्वरूपेभ्यश्च वो नमो
 नमो महदभ्यः, क्षुल्लकेभ्यश्च वो नमो
 नमो रथिभ्योऽरथेभ्यश्च वो नमो
 नमो रथेभ्यो रथपतिभ्यश्च वो नमो
 नमः सेनाभ्यः सेनानिभ्यश्च वो नमो
 नमः, क्षत्तुभ्यः सङ्ग्रहीतृभ्यश्च वो नमो
 नमस्तक्षभ्यो रथकारेभ्यश्च वो नमो
 नमः कुलालेभ्यः कुमारेभ्यश्च वो नमो
 नमः पुञ्जिष्टेभ्यो निषादेभ्यश्च वो नमो
 नम इषुकृदभ्यो धन्वकृदभ्यश्च वो नमो
 नमो मृगयुभ्यः श्वनिभ्यश्च वो नमो
 नमः श्वभ्यः श्वपतिभ्यश्च वो नमः ॥ ४ ॥

॥ पञ्चम अनुवाक ॥

नमो भवाय च रुद्राय च नमः शर्वाय च
 पशुपतये च नमो नीलग्रीवाय च शित्तिकण्ठाय च
 नमः कपर्दिने च व्युप्तकेशाय च
 नमः सहस्राक्षाय च शतधन्वने च
 नमो गिरिशाय च शिपिविष्टाय च
 नमो मीढुष्टमाय चेषुमते च
 नमो ह्रस्वाय च वामनाय च
 नमो बृहते च वर्षीयसे च

नमो वृद्धाय च संवृद्धने च
नमो अग्रियाय च प्रथमाय च
नम आशवे चाजिराय च
नमः शीघ्रियाय च शीभ्याय च
नम ऊर्म्याय चावस्वन्याय च
नमः स्रोतस्याय च द्वीप्याय च ॥ ५ ॥

॥ षष्ठम अनुवाक ॥

नमो ज्येष्ठाय च कनिष्ठाय च
नमः पूर्वजाय चापरजाय च
नमो मध्यमाय चापगल्भाय च
नमो जघन्याय च बुद्धिन्याय च
नमः सोभ्याय च प्रतिसुर्याय च
नमो याम्याय च क्षेम्याय च
नम उर्वर्याय च खल्याय च
नमः श्लोक्याय चाऽवसान्याय च
नमो वन्याय च कक्ष्याय च
नमः श्रवाय च प्रतिश्रवाय च
नम आशुषेणाय चाशुरथाय च
नमः शूराय चावभिन्दते च
नमो वर्मिणे च वरुथिने च
नमो बिल्मिने च कवचिने च
नमः श्रुताय च श्रुतसेनाय च ॥ ६ ॥

॥ सप्तम अनुवाक ॥

नमो दुन्दुभ्याय चाहनन्याय च
नमो धृष्णवे च प्रमशाय च
नमो दूताय च प्रहिताय च
नमो निषङ्गिणे चेषुधिमते च
नमस्तीक्ष्णेषवे चायुधिने च
नमः स्वायुधाय च सुधन्वने च
नमः सुत्याय च पथ्याय च
नमः काट्याय च नीप्याय च
नमः सूद्याय च सरस्याय च
नमो नाद्याय च वैशन्ताय च
नमः कूप्याय चावट्याय च
नमो वर्ष्याय चावर्ष्याय च
नमो मेघ्याय च विद्युत्याय च
नम ईधियाय चातप्याय च
नमो वात्याय च रेष्मियाय च
नमो वास्तव्याय च वास्तु पाय च ॥ ७ ॥

॥ अष्टम अनुवाक ॥

नमः सोमाय च रुद्राय च
नमस्ताम्राय चारुणाय च
नमः शङ्गाय च पशुपतये च
नम उग्राय च भीमाय च
नमो अग्नेवधाय च दूरेवधाय च
नमो हन्त्रे च हनीयसे च
नमो वृक्षेभ्यो हरिकेशेभ्यो
नमस्ताराय नमश्शम्भवे च मयोभवे च
नमः शङ्कराय च मयस्कराय च
नमः शिवाय च शिवतराय च
नमस्तीर्थ्याय च कूल्याय च
नमः पार्याय चावार्याय च
नमः प्रतरणाय चोतरणाय च
नम आतार्याय चालादर्याय च
नमः शष्प्याय च फेन्याय च
नमः सिकत्याय च प्रवाह्याय च ॥ ८ ॥

॥ नवम अनुवाक ॥

नम इरिण्याय च प्रपथ्याय च
नमः किङ्शिलाय च क्षयणाय च
नमः कपर्दिने च पुलस्तये च
नमो गोष्ठ्याय च गृह्याय च
नमस्तल्प्याय च गेह्याय च
नमः काट्याय च गहवरेष्ठाय च
नमो हृदय्याय च निवेष्प्याय च
नमः पाग् सव्याय च रजस्याय च
नमः शुष्क्याय च हरित्याय च
नमो लोप्याय चोलप्याय च
नम ऊर्त्याय च सूर्म्याय च
नमः पण्याय च पणशद्याय च
नमोऽपगुरमाणाय चाभिघ्नते च
नम आखिखदते च प्रखिखदते च
नमो वः किरिकेभ्यो देवानाग् हृदयेभ्यो
नमो विक्षीणकेभ्यो नमो विचिन्वत्केभ्यो
नम आनिर्हृतेभ्यो नम आमीवत्केभ्यः ॥ ९ ॥

॥ दशम अनुवाक ॥

द्रापे अन्धसस्पते दरिद्रन्नीललोहित ।
एषां पुरुषाणामेषां पशूनां मा भर्माऽरो
मो एषां किञ्चनाममत् ।

या ते रुद्र शिवा तन्ः शिवा विश्वाहभेषजी ।
शिवा रुद्रस्य भेषजी तया नो मृड जीवसे ॥

इमागं रुद्राय तवसे कपर्दिने ॥
क्षयद्वीराय प्रभरामहे मृतिम् ।
यथा नः शमसदद्विपदे चतुष्पदे
विश्व पुष्टं ग्रामे अस्मिन्ननातुरम् ।

मृडा नो रुद्रोत नो मयस्कृधि
क्षयद्वीराय नमसा विधेम ते ।
यच्छं च योश्च मनुरायजे
पिता तदश्याम तव रुद्र प्रणीतौ ।

मा नो महान्तमुत मा नो अर्भकं
मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् ।
मा नोऽवधीः पितरं मोत मातरं
प्रिया मा नस्तनुवो रुद्र रीरिषः ।

मा नस्तोके तनये मा न आयुषि
मा नो गोषु मा नो अश्वेषु रीरिषः ।
वीरान्मा नो रुद्र भामितोऽवधीर्हविष्मन्तो
नमसा विधेम ते ।

आराते गोघ्न उत पूरुषघ्ने क्षयद्वीराय
सुम्नमस्मे ते अस्तु ।
रक्षां च नो अधि च देव ब्रूयथा च नः
शर्म यच्छ द्द्विबहोः ।

स्तुहि श्रुतं गर्तसदं युवानं मृगन्न
भीममुपहन्नुमृगम् ।
मृडा जरित्रे रुद्र स्तवानो अन्यन्ते
अस्मन्निवपन्तु सेनाः ।

परिणो रुद्रस्य हेतिवृणक्तु परि त्वेषस्य
दुर्मति रघायोः ।
अव स्थिरा मघवदभ्यस्तनुष्व मीद्वस्तोकाय
तनयाय मृडय ।

मीढुष्टम् शिवतम शिवो नः सुमना भव ।
परमे वृक्ष आयुधन्निधाय कृत्तिं वसान्
आचर पिनाकं बिभ्रदागहि ।

विकिरिद् विलोहित नमस्ते अस्तु भगवः ।
यास्ते सहस्रग हेतयोन्यमस्मन्निवपन्तु ताः ।

सहस्राणि सहस्रधा बाहुवोस्तव हेतयः ।
तासामीशानो भगवः पराचीना मुखा कृधि ॥ १० ॥

॥ एकादश अनुवाक ॥

सहस्राणि सहस्रशो ये रुद्रा अधि भूम्याम् ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ।

अस्मिन्महत्यर्णवेऽन्तरिक्षे भवा अधि ।
नीलग्रीवाः शित्तिकण्ठाः शर्वा अधः क्षमाचराः ।
नीलग्रीवाः शित्तिकण्ठा दिवग् रुद्रा उपश्रिताः ।
ये वृक्षेषु सस्मिपञ्जरा नीलग्रीवा विलोहिताः ।
ये भूतानामधिपतयो विशिखासः कपर्दिनः ।
ये अन्नेषु विविध्यन्ति पात्रेषु पिबतो जनान् ।
ये पथां पथिरक्षय ऐलबुदा यव्युधः ।
ये तीर्थानि प्रचरन्ति सुकावन्तो निषङ्गिणः ।
य एतावन्तश्च भूयाग्सश्च दिशो रुद्रा वितस्थिरे ।
तेषां सहस्रयोजनेऽवधन्वानि तन्मसि ।

नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यां येऽन्तरिक्षे ये दिवि
येषामन्नं वातो वर्षमिषवस्तेभ्यो दश प्राचीर्दश
दक्षिणा दश प्रतीचीर्दशोदीचीर्दशोर्ध्वास्तेभ्यो नमस्ते नो
मृडयन्तु ते यं द्रविष्मो यश्च नो द्रवेष्टि तं
वो जम्भे दधामि ॥ ११ ॥

त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिं पुष्टिवर्धनम् ।
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय मामृतात् ।

यो रुद्रो अग्नौ यो अप्सु य ओषधीषु यो रुद्रो
विश्वा भुवना विवेश तस्मै रुद्राय नमो अस्तु ।

तमुष्टुहि यः स्विषुः सुधन्वा
यो विश्वस्य क्षयति भेषजस्य ।
यक्ष्वाऽमहे सौमनसाय रुद्रं
नमोऽभिर्देवमसुरं दुवस्य ।

अ॒यं मे॒ हस्तो॑ भ॒गवान॑यं मे॒ भग॑वत्तरः ।
अ॒यं मे॒ विश्व॑भेष॒जोऽय॑ग्ं शि॒वाभि॑मर्शनः ।

ये ते॑ स॒हस्र॑म॒युतं॑ पाशा॒ मृत्यो॑ म॒र्त्याय॑ ह॒न्त॑वे ।
तान् य॒ज्ञस्य॑ मा॒यया॑ सर्वा॒नव॑यजामहे ।
मृत्य॑वे॒ स्वाहा॑ मृत्य॑वे॒ स्वाहा॑ ॥
ओं नमो॑ भ॒गवते॑ रु॒द्राय॑ वि॒ष्णवे॑ मृत्यु॒र्मे पा॑हि ॥

प्रा॒णानां॑ ग्रन्थि॒रसि॑ रु॒द्रो मा॑ वि॒शान्त॑कः ।
तेना॒न्नेना॑प्याय॒स्व । सदा॑शि॒वोम् ॥

ओं शान्तिः॑ शान्तिः॑ शान्तिः॑ ॥

Related